

วิทยานิพนธ์เรื่อง	การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ศีษษากรณีบุคคลภายนอกที่ ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง
คำสำคัญ	ผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท/บุคคลภายนอก
นักศึกษา	วิสุตดา คชกฤษ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร.ตรีเพชร จิตรมहिมา
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มกฎหมายมหาชน
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2563

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศาลปกครอง (Mediation of Dispute of the Administrative Court) โดยศึกษากรณีบุคคลภายนอกที่ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง เมื่อได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (Act on Establishment of Administrative Court and Administrative Court Procedure B.E. 2542 (1999)) และมีการออกระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง พ.ศ. 2562 (Rule of the General Meeting of Judges of the Supreme Administrative Court on the Mediation of Disputes in Administrative Case B.E. 2562 (2019)) โดยกำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจในการไกล่เกลี่ยคดีปกครองได้ ในส่วนของผู้ไกล่เกลี่ย (Mediator) นั้น ได้มีการกำหนดให้ตุลาการศาลปกครอง (Administrative Judge) ที่ไม่ได้รับผิดชอบสำนวนคดีทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท แต่การกำหนดตัวผู้ไกล่เกลี่ยดังกล่าวเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่ตุลาการศาลปกครอง ซึ่งอาจทำให้การบริหารจัดการคดีของศาลปกครองไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น จึงเห็นควรกำหนดให้บุคคลภายนอก (Third Person) ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองได้ อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง พ.ศ. 2562 ยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ (Power and Duty) หลักเกณฑ์ (Rule) ขั้นตอน (Process) และคุณสมบัติ (Qualification) ของการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยที่เป็นบุคคลภายนอก

จากการศึกษาพบว่าสาธารณรัฐฝรั่งเศส (French Republic) และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany) ซึ่งเป็นต้นแบบของวิธีพิจารณาคดีปกครองในประเทศไทย มีการกำหนดให้มีบุคคลภายนอกทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครองได้ โดยสาธารณรัฐฝรั่งเศสกำหนดให้บุคคลภายนอกสามารถเป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทโดยการคัดเลือกของศาลปกครอง (Mediator of Dispute by the Selection of the Administrative Court) และมีการกำหนดคุณสมบัติในการคัดเลือก (Qualification of Selection) ผู้ไกล่เกลี่ย รวมทั้งยังมีการกำหนดค่าตอบแทน (Remuneration) โดยบัญญัติไว้เป็นกฎหมายอย่างชัดเจน

จากข้อสรุปและผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้เขียนเห็นควรให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยแก้ไขเพิ่มเติมให้อำนาจแก่คู่กรณี (the Parties) ในการร้องขอต่อศาลปกครองหรือให้อำนาจแก่ศาลปกครองที่จะแต่งตั้งบุคคลภายนอกเข้ามาทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีปกครองได้ และควรบัญญัติกฎหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้เป็นมาตรฐานในการคัดเลือก (Standard in the Selection) บุคคลภายนอกเข้ามาทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ทั้งนี้ ศาลปกครองควรมีการจัดอบรม (Training) และจัดเก็บข้อมูล (Data Storage) ของผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในคดีปกครอง โดยมีการกำหนดค่าตอบแทนการไกล่เกลี่ยให้แก่ผู้ไกล่เกลี่ยที่เป็นบุคคลภายนอกให้มีความชัดเจน ซึ่งจะช่วยลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่ศาล และช่วยให้คู่กรณีได้รับความสะดวกและรวดเร็วในการใช้สิทธิทางศาลอันจะส่งผลให้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางปกครองบรรลุผลสำเร็จ โดยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น